

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

På besøg i lammegribbens rige

Lammegribben er blevet døbt tilnavnet den flyvende drage. Den er myteomspunden, enigmatisk og absolut en af de fuglearter man skal nå at opleve i sit liv. Man kan, som Mads Hagen har gjort det, tage til Catalonien i Spanien, hvor man kan være heldig at opleve dem på nærmeste hold fra opsatte fotoskjul ved foderpladser. Mads var heldig. Se selv...

Vi var få kilometer fra foderpladsen i guiden Joans bil. Jeg sad på passagersædet og kunne ikke fjerne blikket fra de smukke bjergsider der strakte sig så langt øjet rakte. Bjergvejen snoede sig gennem landskabet og bilen gjorde langsomt men sikkert fremskridt herpå. Stedet var det nordlige Catalonien i det nordøstlige Spanien, og det var ved at blive slutningen af maj. Himlen over os var blå med sporadiske fjerskyer i den øvre atmosfære, og en svag vind blev presset henover bjerget fra det åbne landskab i syd. Imens bilen blev ført op og ned af de tynde veje forsøgte Joan begejstret at fortælle mig, hvordan fodringen af Europas største fugle, målt på vingefang, foregår i Pyrenæerne som huser store bestande af Europas Gribbe.

Mit ultimative mål med turen var lammegribben hvis udseende, levesteder og biologi har fascineret mig over længere tid. Det er en fugl der for mig er det ultimative symbol på de hårde levevilkår og evolutionære særpræg, der skal til, for at leve et succesfuldt liv i bjergenes barskeste af egne. Jeg måtte krydse fingre, for Joan fortalte at en snedig ræv prægede området, og at den nogle dage kunne finde på at tage mad nok til at lammegribben ville udeblive. Fiasko var derfor en reel mulighed.

Jeg tog af sted med ét enkelt billede in mente: Et portræt af en udfarvet lammegrib på jorden. Derudover var der en del andre billeder som jeg havde prævisualiseret inden jeg tog af sted, langt flere end jeg turde håbe på at kunne få fat i, men sådan er det paradoksalt nok med fuglefoto: Ønskelisten af billeder man ønsker at tage,

vokser hurtigere end man kan nå at krydse den af. Foderpladsen dukkede pludseligt op efter et sving, og over den kunne over 100 gåsegribbe ses svævende i en termikskrue. De vidste tydeligvis godt hvad der var i vente og jeg var spændt til bristepunktet.

Fotoskjulet udefra. Foto: Mads Hagen

Himlen sort af gåsegribbe

Jeg fik hurtigt sat mit grej op i skjulet som bestod af et beskedent træskur på bjergets top, med envejsglas mod foderpladsen. Der blev givet 'thumbs up' til at fodringen kunne gå i gang, og Joan trak to medbragte blå tønder ud af bagsmækken på bilen. Menuen bestod af lokale kaniner, knogler med tilhørende hove fra lam og en enkelt trafikdræbt grævling.

Den første gåsegrib så hurtigt sin chance og landede forsigtigt nær ådslerne. Den scannede nervøst pladsen for farer, men satte så klørerne i en kanin og begyndte at flænse kødet af knoglerne med næbbet. Hermed gav den grønt lys til at der ikke var fare på færde og til at de resterende gribbe kunne lande og tage del i måltidet. Heldigvis for mig sad jeg med vinden i ryggen, hvilket betød at gribbene ville lande lige imod mig, optimale betingelser for en naturfotograf.

Herefter fulgte en sand regn af gribbe. Termikskruen kollapsede som følge af at samtlige gåsegribbe ville have en bid. Hovederne blev sat fremad, vingerne blev klappet sammen og klørerne strakt ud foran gribbene så posituren var klar til den følgende opbremsning. Gribbene gik fra styrtdyk med vingerne tæt ind til kroppen, til hårde opbremsninger med vingerne vidtudstrakte som luftbremser. Alt dette på få sekunder for at

ankomme til føden så hurtigt som muligt. Lyset stod i de tidlige morgentimer imod mig, hvilket gav sine udfordringer men samtidig lyste fuglenes arm- og håndsvingsfjer op i landingssekundet.

To gåsegribbe lander for at tage del i kaosset ved foderpladsen. Foto: Mads Hagen

Som kødet blev mere knapt stod det klart at der ikke var mad nok til at mætte alle, og kampene optrappedes med bid, klør og vingslag. Kameraet knipsede på livet løs og den fotografiske udfordring blev at finde mening i kaosset.

Ventetid er rævetid

Da der ikke var mere kød tilbage på foderpladsen faldt fuglene til ro, og mange begyndte fjerpleje ovenpå kampens hede. Bagerst fra pladsen kunne høres en enkelt gåsegrib der havde erhvervet sig lidt af et nyse anfald. Ud over dette kunne en ravns fjerne melankolske kald og vindens susen høres, men i det store hele var der bragende stille. Nogle gribbe fandt vej til et nærliggende vandhul for at drikke, og en enkelt faldt med et rokkende hoved i søvn stående, ca. en halvanden meter fra mig. Roen havde atter sænket sig over bjerget.

Efter en times nærstudie af gåsegribbenes sociale liv lettede samtlige fugle pludseligt som lyn fra en klar himmel, til min store forskrækkelse. Noget havde tydeligvis skræmt dem og jeg kiggede op efter tegn på den kongeørn som Joan havde fortalt mig nogle gange slog et smut forbi foderpladsen. Himlen var blå uden nogle tegn på rovfugle, hvilket jeg syntes var mærkeligt.

Da stak et par røde ører op over bjergkammen og en ræv kom slentrende forbi, tog de knogler der stadig synes at have en rest kød tilbage og forsvandt atter tilbage i krattet. Over de næste par timer kom ræven igen et par gange og tog flere kødfattige knogler med hjem til dens grav. Jeg blev i stigende grad bange for om der nu ville være noget tilbage til turens hovedmål: lammegribben, eller om ræven ville ende med at være altdominerende på foderpladsen.

Pludselig bevægede en skygge sig lynhurtigt over pladsen og jeg farede op for at kigge efter rovfugle. Det kunne jo sagtens være førnævnte kongeørn kom på visit eller at nogle gåsegribbe ville vende tilbage igen. Silhuetten lignede dog hverken kongeørn eller gåsegrib men havde bestemt størrelsen af en meget stor rovfugl. Vingerne var spidse men brede, og halen var meget lang og kileformet: Lammegrib!

Landing og fouragering

Lammegribben var tydeligt mere sky end de andre gribbe, og kredsede i længere tid tæt omkring foderpladsen. Udover de tunge hørbare vingeslag var den stille som graven, mens den afmålte risikoen for en eventuel landing. Det var en udfarvet fugl med en nærmest blygrå vinge, der glinsede i den direkte sol. Tilhørende havde den en orange-gul krop, der sammen dannede en smuk kontrast.

Lammegribben afsøger foderpladsen fra luften på plane vinger. Foto: Mads Hagen

Adrenalin pumpede i blodet i takt med at kameraet kørte på højtryk, for at fange fuglen bedst muligt. Den gjorde endelig an til landing og satte sig til rette i græsset, og begyndte da at afsøge foderpladsen for de bedst mulige knogler. Da den vendte hovedet kom dens karakteristiske røde øjenring i det ellers hvide øje til syne.

Denne giver fuglen et meget intenst udtryk, som om den altid ser lidt sporadisk og vild ud. Under næbbet sås det karakteristiske skæg der danner grunden til dens engelske navn: "bearded vulture"(da: skægget grib), og ligeledes det latinske navn: "Gypaetus barbatus".

Som den eneste fugl i verden består lammegribbens fødeindtag hovedsageligt af knogler som den sluger hele, og som opløses i mavesækken. De knogler der er for store til at kunne passere struben i en enkelt bid, medbringes i klørerne til nøje udvalgte klipper, og smides fra 50-150 meters højde så de splintres, og er nemmere at fordøje i mindre stykker.

Gribben traskede rundt på pladsen mens at mange knogler og ben nøje blev målt og vejet, før den helt rigtige var fundet. Hurtigt blev den smidt op i luften, hvorefter fuglens blinkehinder blev slået for og knoglen forsvandt ned i svælget. Her ville fuglens mavesyre med en PH værdi omkring 1, opløse knoglen på under 24 timer. Efter at knoglen blev indtaget, strakte fuglen hals og stod med kroppen vendt i mod mig men med hovedet i profil, og jeg så chancen til at indfri mit ønske om, at tage dét billede jeg nu engang var kommet efter.

Lammegribben kigger selvsikkert rundt efter at have slugt knogle med tilhørende hov fra et lam. Foto: Mads Hagen

En anden noget større knogle, blev herefter taget i klørne, og fuglen gav sig til at lette. Den så betydeligt mere besværet ud med al den ekstra vægt, men så straks graciøs ud igen når den havde fået luft under vingerne. Stille og lydløst på plane vinger forsvandt den i det fjerne. Mødet med denne bjergenes kæmpe havde kun varet få minutter men det var nok til at sende min puls til månen. Wow!

Som alt synes at være ovre fik jeg mig endnu en overraskelse, cirka en times ventetid senere. Lammegribben var vendt tilbage rimeligt hurtigt, og dens rede kunne derfor gættes til at ligge relativt nært foderpladsen. Med sig bragte den sig en følgesvend: Endnu en lammegrib. De landede forskudt på pladsen nogenlunde samtidig, og begyndte straks at afmåle knogler hver for sig. Men heldet ville have at de mødtes hurtigt i et fællesfoto mens de spejdede i hver sin retning, hvilken fantastisk oplevelse og hvilken fantastisk dag. Fuglefoto går ikke altid som man vil have det, men når det sjældne gange gør, så kan glæde være svært at skjule i et fugleskjul. Man må nu engang imellem knibe sig selv i armen når alt spiller til ens favør.

Lammegribbene stillede til sidst samlet op til et fællesfoto. Foto: Mads Hagen

 Dato:
21. 06. 2019

 Skrevet af:
Mads Hagen

 Fotos af:
Mads Hagen

 Emner:

REJSER

Tags:

CATALONIEN, FOTOSKJUL, GÅSEGRIB, GRIB, LAMMEGRIB, REJSE